

Ernst Johann Friedrich Mantzel

**Programma, insinuans Dissertationes Institutionales Atqve Pandectales :
Permittente Magnifico Jctorum Ordine In Academia Rostochiensi, à XII.
Clarissimis & Humanissimis Dominis Studiosis Juris Anno MDCCXXIIX. per
semestre hybernum habendas, continuandas, breviterque tangens Qvæstionem:
Ob das Corpus Juris der Juristen Bibel sey?**

Rostochii: Typis Nic. Schwiegerovii, [1728]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1002325889>

Druck Freier Zugang

RU jurist. 1728

Mantzel, Ern. Joh. Frid.

PROGRAMMA,
^{insinuans}
DISSERTATIONES
INSTITUTIONALES
^{ATQVE}
PANDECTALES,

PERMITTENTE MAGNIFICO FCTORUM ORDINE
IN ACADEMIA ROSTOCHIENSI,

^à
XII. Clarissimis & Humanissimis
DOMINIS STUDIOSIS JURIS
Anno MDCCXXIX. per semestre hybernum
habendas, continuandas,
breviterque tangens

1728

QVÆSTIONEM:

Ob das CORPUS JURIS der
Juristen Bibel sey?

^{scriptum}

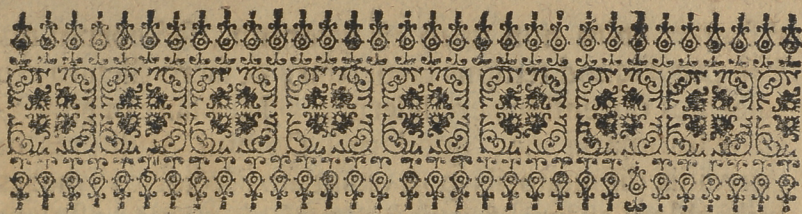
^à

PRÆSIDE
ERN. JOH. FRID. MANTZEL,

PHIL. & J. U. D. ac MORAL. PROF.
PUBL. ORD.

ROSTOCHII, Typis NIC. SCHWIEGEROVII, Ampl. Senat. Typogr.

Universitäts-
Bibliothek
Rostock

LECTURIS S. & O.

Ur iterum aliquod folium cujuslibet le-
ctioni & censuræ subjiciam, sub finem
distinctius indicabitur, præoccupando
scripsisse sufficiat, elegantem numerum
disputantium causam & ansam scriben-
di suppeditasse; Nam haud immerito
judicant, per tale Programma conservari non so-
lum gratiam eorum quæ in Academiis gesta sunt, &
Dominorum Commilitonum & amicè concertantium
memoriam, sed etiam reddi Patriæ, Parentibus & A-
micis aliqualem studiorum rationem; Et iterum scribo,
Ipsos bene judicare, nam studiorum Directoribus haud
levis redditur ratio per talia testimonia; In confesso ni-
mirum est, illos qui sese disputationibus academicis im-
mittunt, nec erubescunt in conventu aliorum verba
facere, tentare non solum vires, sed etiam documen-
tum præbere, se interfuisse sedulos Collegiis lectoriis,
(2

dispu-

disputare enim non adeo est tyronum, sed eorum qui jam per aliquod tempus tacuerunt, & sacro silentio ceu discentes docentibus crediderunt. Mea sane in eo versatur summa lætitia, quod mei Domini Auditores in exercitiis disputatoriis post exantlatos lectorios labores mihi obloquantur, & rationes quasi uberiores postulent eorum, quæ hætenus silendo acceperunt. Vellem igitur ut sexcenties mihi daretur occasio scribendi Programmata: De thematibus non ero adeo sollicitus, nam Programma est folium vagum, cui thema aliquod concedere insigne non adeo videtur esse consultum. Interim ne omnis exulet scribendi cardo, dum hæc compono incidit in mentem, quod vulgo sive per jocum sive serio dici soleat: *Das Corpus Juris sey der Juristen Bibel.* Hinc leviter adumbrabo quæstionem: *Quæ fronte hoc dici possit?*

Distincti sunt ordines Eruditorum in quatuor Facultates & per judicium finium regundorum quasi cui libet ordini assignata est sua portio, insimulque quilibet habet suos fontes ex quibus derivat aquas. Theologorum norma, ut notorium est, sacra Scriptura est, & quia Ictis Corpus Juris Romani inter Nos est proprium, metaphora quadam huic normæ juridicæ imponitur nomen *der Juristischen Bibel*/ hac tamen differentia, quod illis non liceat, ne latum quidem unguem à litera discedere, nobis autem integrum sit, præsertim à Juris Romani Corpore passim ratione & *praxi permittente* abire; Causam allegare superfluum censeo, divina enim inspiratio quæ S. Scripturæ auctoritatem summam præbet, nostro Corpori Juris deficit, & licet BARTO-
LUS

LUS ad l. 1. ff. *quod metas caus.* iudicet, *hanc legem Spir. Sanctum Prætori in os dedisse*, tamen nobiscum habitamus & agnoscimus, quod Spiritus S. adeo specialem inspirationem non præstiterit Divo Justiniano & ejus Magnificis atque Illustribus Consiliariis, unde ipse sacratiss. Imperator fatetur *Edict. de Confirm. Digestor.* §. 16. quod aliquid prætermissum esse possit propter humanæ imbecillitatem naturæ; Et quod in nullo penitus errare divinitatis sit, non hominum.

Non adeo interea incongruè sentiunt, qui eo sensu Corpus Juris appellant *Der Juristen Bibel* / quod nobis sit quotidianum ratione lectionis & evolutionis. Imò sicuti bonum Theologum decet nosse libros, nosse capita & versiculos, distinxisse inter V. & N. T. inter Libros Historicos, Propheticos & Hagiographa, sic & nostrum est scire Libros, scire titulos, leges & paragraphos, distinguere inter Instit. Digesta, Codicem & Novellas; Et prouti nefas esset, Theologum admittere allegationem Sexti Libri Moſis vel Psalmi CLI, sic etiam nobis indignum esset de Quinto Libri Institutionum vel Decimo tertio Codicis quadam differere; Imò sicuti Judith & Tobias, quia sunt extra Canonem, non admittuntur, sic etiam nos non patimur Novellas Leonis, Codicem Theodosianum, & posteriores Feudorum Libros, ubi capitula ordinaria desinunt, allegari in vim decisivam.

Hæc ita se habent; Sed annon forte lateat in illo dictorio aliquid invidiam sapiens, ambigo; & nisi res ipsa aliud loqueretur, suspicio mihi obreperet, quod forte eo ipso indicatum esse velint nonnulli, JCorum non esse,
X ;

esse, ut verè ita dictorum S. Bibliorum sint scrutatores; Ast deponamus hanc suspicionem, quia illud illustre: *Scrutamini Scripturas*, nobis etiam dictum esse speramus, quatenus videlicet sumus Christiani; & quia, quatenus sumus Juris studiosi, Nobis ad Juris divini enucleationem patulum esse debere sacrum Codicem evidens requirit necessitas. B. Megalander LUTHERUS nostrum Corpus Juris aureo dignatus est encomio, quod exscriptum sistit B. STRYK. in *Prolegom. U. M.* GIPHANIUS etiam & LANSIUS honorifice judicant: **Daß nächst der Bibel kein besser Buch in der Welt sey als das Corpus Juris Romani.** Et sit ita, sit Corpus Juris Sacra Scriptura secundaria, sacra sanctaque in sensu Juris, quod eo nomine appellat res inviolabiles & publicæ utilitatis. Volvatur, revolvatur hoc Corpus Juris quotidiana sedulitate. Nec sine omine est, quod passim. S. Biblia Pandectas sacras appellata inveniamus, unde videlicet retorquendo facile poterimus nostras pandectas imo totum Corpus Juris appellare **unsere Bibel.** Illi qui in Academiis docent hoc opus nunquam non commendant & apud strenuos studiosos insensibili augmento sese exserit hujus Juris familiaritas. Hac vice ex talium numero commendandi veniunt *Duodecim Viri-Juvenes gente ac mente nobiles atque Clarissimi*, qui sese consociarunt & hebdomadatim quatuor per horas insigni cum applicatione, exquisitis observationibus sese exercent & præsertim humanitate & eloquentia inter se æmulantur. Digni sunt, quorum Nomina hoc folio omnibus innotescant, & aliis etiam qui præsentibus non sunt, insinuentur. Sors illos disposuit, cui citra ullius præjudicium sese commiserunt, Et sunt sequentes;

DN,

DN. *Christian Daniel WOLFFRADT*, *Rostock*.

DN. *Job. Henr. KRAUELL*, *Sverin*.

DN. *Andr. Ulr. DARJES*, *Parchim*.

DN. *Magnus Diet. de PINCIER*, *Lubecens.*

DN. *Henr. Andr. DARJES*, *Parchim*.

DN. *Ern. Balib. FREESE*, *Rostock*.

DN. *Bernbard. de WICKEDE*, *Lubec*.

DN. *Job. Gottl. KANZOW*, *Pomeran*.

DN. *Blasius Christ. RUETZE*, *Pomer*.

DN. *Blasius RUETZE*, *Pomer*.

DN. *Diet. Job. von der FEHR*, *Wismar*.

DN. *Christ. Rudolph. STOLT*, *Rostock*.

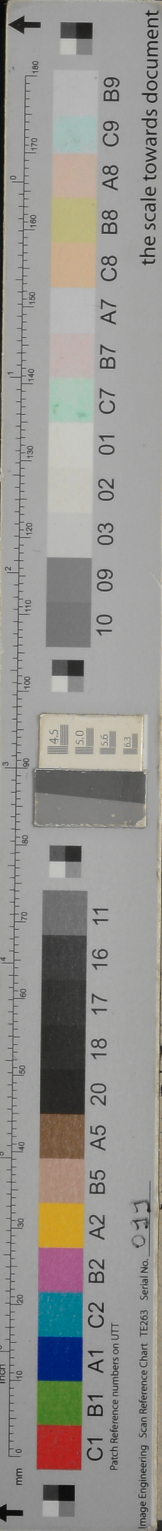
Humanissime Lector ! precare illis bene, & si pot-
eris, fatis eorundem secundans adesto;
Vale & non sis gannio !

Sed capiendum forte erit scalpellum, quo vox
gannio non hinc solum, sed ex nupera dissertatione *de*
Consilio Artificum etiam tollatur, putavit enim unus &
alter illam esse suspectæ, & quod majus est, nullius lati-
nitatis. Ast salva res est; Sunt talia judicia infra iram
meam posita, quia apinas atque tricas istiusmodi du-
dum eliis relinquere placuit; Interea tamen ad Tribu-
nal

nal Fabri me vocari haud patior, turpe enim & quin-
tanorum argumentum est: *Quodcunque vocabulum*
non reperitur in Fabri Lexico, illud non est latinum;
Ut taceam mihi licere, etiamsi hætenus nullibi repe-
riatur vox *gannio*, quæ tamen Comicorum fuit an-
te multa secula, ex verbo *gannio* & substantivo *ganni-*
tus facere nomen, illum denotaturum qui gannit & gan-
nitum exercet. Sed non scripsissem hæcce, nisi debu-
issem illis satisfacere qui non erubescunt adeò mi-
grare atque præterire bonos mores
& prudentiam

TANTUM!

Christian Daniel WOLFFRADT, Rostoch.

b. Henr. KRAUELL, Sverin.

adr. Ulr. DARJES, Parchim.

agnus Diet. de PINCIER, Lubecens.

nr. Andr. DARJES, Parchim.

n. Balib. FREESE, Rostoch.

rnbard. de WICKEDE, Lubec.

b. Gotil. KANZOW, Pomeran.

asius Christ. RUETZE, Pomer.

asius RUETZE, Pomer.

et. Job. von der FEHR, Wismar.

rist. Rudolph. STOLT, Rostoch.

ne Lector ! precare illis bene, & si pot-
fatis eorundem secundans adesto;
Vale & non sis gannio !

piendum forte erit scalpellum, quo vox
inc solum, sed ex nupera dissertatione *de*
ficum etiam tollatur, putavit enim unus &
e suspectæ, & quod majus est, nullius lati-
salva res est; Sunt talia judicia infra iram
, quia apinas atque tricas istiusmodi du-
nquere placuit; Interea tamen ad Tribu-
nal